

Conclusie

Het gebied is rijk aan zangvogels, met daarbij niet alledaagse soorten als Braamsluiper, Nachtegaal, Matkop, Rietzanger, Sprinkhaanzanger, Blauwborst, Koekoek en Kneu. Dit rijtje weerspiegelt ook het karakter van het gebied: redelijk vochtig, struweelrijk binnenduin. Waarnemingen van Grauwe Klauwier, Gekraagde Roodstaart, Baardman, Roodborsttapuit dit jaar en Krekeltzanger, Buidelmees en Roodmus in het verleden passen prachtig in dit beeld.

Toch kan het allemaal beter: soorten als Bruine Kiekendief, Havik en Waterral zijn als broedvogel verdwenen ten opzichte van eerdere jaren. Verstoring en verdroging zijn daar debet aan. Het droge rietland is ook niet geschikt voor soorten als Dodaars, Snor, Baardman, Tafeleend of Roerdomp, die wel in het nabijgelegen gebied de Kluut te vinden zijn. De Kluut wordt bedreigd door de aanleg van een nieuwe weg en het zou mooi zijn als er een alternatief bestond. In de Bretten zouden graafwerkzaamheden en een omdijkt deel met hoog waterpeil nodig zijn om deze soorten aan te trekken.

De grote hoeveelheid riet en wilgen in de Bretten werkt dus enigszins misleidend, want het is bepaald geen moeras en je kan er op je gympies doorheen lopen. Dat doen helaas nogal wat mensen. Homo's, crossers, nudisten, hondenuitlaters, wandelaars en fietsers dringen op allerlei manieren het gebied binnen, er wonen zelfs mensen in tenten en jochies uit Geuzenveld hebben er ooit een wietplantage aangelegd.

Nu er plannen zijn om grote grazers in te zetten is een deel met prikkeldraad afgezet. Dit wordt gesaboteerd door de draad stuk te knippen. De hekken die geplaatst waren om crossers te weren zijn spoorloos verdwenen.



FOTO: MARIANNE SLOT

Van Kleine Karekiet werden 16 broedparen geteld in 2008

Voorjaarsfenologie 2008

Jan van Blanken

In dit artikel worden de resultaten gepresenteerd van het fenologieonderzoek in 2008.

Alle van belang zijnde gegevens heb ik zoals gebruikelijk in een tabel samengevoegd: eerste en tweede waarnemingsdatum, gemiddelde vroegste datum (berekend t/m 2007), bandbreedte en periode en aantal jaren (n) waarover de gemiddelde vroegste datum en bandbreedte zijn berekend.

De eerste en tweede waarnemingsdata zijn ontleend aan door mij ontvangen fenologielijsten, het Amsterdams VogelNet en de website waarneming.nl.

Voor alle duidelijkheid: de in dit artikel genoemde bandbreedte steunt weliswaar voor alle soorten op een reeks van vele jaren, maar is als zodanig voor iedere soort berekend op basis van één waarneming (de vroegste) per jaar. Ten aanzien van de vraag of de populatie van een soort geleidelijk vroeger of later in de regio arriveert kan de bandbreedte slechts hooguit een mogelijke aanwijzing daartoe vormen.

Voor nadere gegevens over gemiddelde en bandbreedte verwijs ik naar het artikel Voorjaarsfenologie 2003 in De Gierwaluw jg. 41 (4) 2004. Dit artikel is ook te vinden op de website van de VWGA.

Conclusie

Van de 39 soorten, waarvan een bandbreedte bekend is, arriveerden er evenals in 2007 twaalf vroeg. Geen enkele soort arriveerde laat (2007: één).

Vroeg of laat houdt in dat de eerste waarnemingsdatum buiten de bandbreedte valt.

Vroeg waren: Zomertaling, Lepelaar, Kluut, Grutto, Zwarte Stern, Koekoek, Oeverwaluw, Blauwborst, Sprinkhaanzanger, Spotvogel, Rietzanger en Tjiftjaf.



FOTO: WILLIAM PRICE

De Grutto wordt steeds vroeger in het jaar waargenomen

Toelichting op enkele soorten

Lepelaar Henk Bakkenes zag dit jaar de eerste Lepelaars (twee exemplaren) op 27 januari op de Kinseldam. Dit is de eerste januariwaarneming sinds 1963. Overigens meende Robert Heemskerck al op 13 januari vanuit de auto een Lepelaar langs de A1 bij Maxis te zien, maar helemaal zeker daarvan is hij niet. Niet uitgesloten kan worden dat er tegenwoordig sprake is van incidentele overwintering in de regio.

Grutto Grutto's werden nog nooit zo vroeg gezien en dan ook nog op twee locaties. Willem van der Waal zag er op 13 januari acht op de Kinseldam en één langs de Poppendamergouw. De vroegste waarneming tot 2008 was 15 januari 2005.

Zwarte Roodstaart De Zwarte Roodstaart werd in februari tweemaal gezien. Op 9 februari door Teun van Dijk langs de Aziëhavenweg en op 17 februari door Willem van der Waal in de Bloemendalerpolder. Beide waarnemingen betroffen een niet zingend mannetje. De eerste zang werd op 31 maart op IJburg gehoord door Rob Baars.

Sprinkhaanzanger Paul Tak evenaarde op 5 april de tweede vroegste waarneming van de Sprinkhaanzanger.

Spotvogel Martin Camphuysen zorgde op 23 april voor een aanscherping van de tweede vroegste waarneming (27 april 1946). De vroegste waarneming ooit is 22 april in 1977.

Rietzanger De eerste Rietzanger werd op 18 maart in Botshol gehoord door Martin Camphuysen. Dat is een verbetering van de tot 2008 vroegst bekende tweede waarneming van 23 maart 2005. De vroegste waarneming van Rietzanger is 16 maart, 2002.

Grote Karekiet Nirk Zijlmans hoorde een Grote Karekiet op 26 mei langs de Noorder IJ-plas, net buiten de regio. De eerste waarneming in de regio was van Patrick Bergkamp op 29 mei op de dijk naar Marken.

De tweede waarneming is afkomstig van Maarten Blasse, die op 21 juni op Marken twee Grote Karekieten hoorde. Gelet op de huidige zeldzaamheid van deze soort in de regio, gaat het zeer waarschijnlijk om een van de vogels van 29 mei.

Zwartkop Een mannetje Zwartkop overwinterde in Osdorp. De in de tabel vermelde waarnemingen hebben betrekking op zang.

Tjiftjaf Van de Tjiftjaf waren er verschillende winterwaarnemingen. De eerste zang werd op 23 februari gehoord. De in de tabel vermelde waarnemingen hebben betrekking op zang.

Buidelmees De eerste waarneming van de Buidelmees was op 9 april. Deze waarneming, die ik ontleen aan de site waarneming.nl, is door de waarnemer ingevoerd onder embargo tot 1 oktober 2008 om verstoring van een mogelijk broedgeval te voorkomen.

Fenologielijsten werden ontvangen van Rob Baars, Teun van Dijk, Frank van Groen, Will Schep, Paul Tak en Willem van der Waal, waarvoor mijn dank.

Verder mijn dank aan Ruud Vlek voor aanvullende waarnemingen van de Lepelaar.

Jan van Blanken, 15 augustus 2008

Afkortingen

AS	Arien Slagt	MV	Martijn Voorvelt
BDT-1	Big Day 2008 team 1 (Edial Dekker,	NZ	Nirk Zijlmans
	Frank van Groen, Jip Louwe Kooijmans)	PaB	Patrick Bergkamp
BV	Bert Verweij	PeB	Peter Paul Boermans
CK	Christian Kooij	PH	Patrick Heijne
DvdE	Daan van der Elsken	PT	Paul Tak
EdB	Ellen de Bruin	RA	Ruud Altenburg
ED	Edial Dekker	RB	Rob Baars
EdV	Eric de Vries	RH	Robert Heemskerck
FvdL	Fer van der Lans	RN	Rinus Nieuwstad
FN	Fred Nordheim	RoH	Ronald Hofmeester
FV	Frank Visbeen	RP	Ronald Pieters
GvD	Guus van Duin	RvB	Rob van Bemmelen
GvG	Gerard van Grieken	RivD	Ricardo van Dijk
HB	Henk Bakkenes	RovD	Ronald van Dijk
HP	Hans Peterse	RR	Rutger Rotscheid
JvB	Jan van Blanken	TK	Trees Kaizer
JvdB	Joop van den Brink	TM	Tom Manning
JvR	Johan van Roosmalen	TvD	Teun van Dijk
KJ	Kees Jonker	VH	Vincent Hart
MA	Marleen Andriessen	VM	Vincent Meulenbroek
MB	Maarten Blasse	WS	Will Schep
MC	Martin Camphuijsen	WvdW	Willem van der Waal

Soort	Periode berekening gemiddelde en bandbreedte (n=)	Gemiddelde	Bandbreedte	1e en 2e datum 2008	Locatie	Waarnemers
Zomertaling	1961-2007 (46)	22-3	8/3-5/4	1/3 17/3	Landje van Geijssel Lutkemeerpolder	BV/FvdL JvB
Purperreiger				31/3 21/4	Halfweg, Batterij Muiden, Muidertrekkvaart	JvdB KJ
Lepelaar	1962-2007 (41)	8-3	10/2-3/4	27/1 7/2	Kinseldam Osdorperweg	HB TK
Boomvalk	1960-2007 (48)	12-4	27/3-28/4	19/4 21/4 21/4	Diemerpark A'veen, Jac.P.Thijsssepark Omgeving A'dam Arena	RB AS WvdW
Kluut	1965-2007 (41)	16-3	28/2-1/4	31/1 3/3	Kinseldam Schiphol	FvdL CK
Kleine Plevier	1960-2007 (41)	31-3	14/3-17/4	15/3 15/3 18/3	Landje van Geijssel Schinkelbos Kinseldam	FvdL CK WS
Bontbekplevier	1972-2007 (34)	4-3	21/2-15/3	28/2 1/3	Landje van Geijssel Kinseldam	GvG EdB/RivD
Kemphaan				1/1 25/1	Polder IJdoorn Bloemendalergouw	FvdL EdB
Grutto	1961-2007 (47)	21-2	9/2-5/3	13/1 13/1 2/2	Kinseldam Poppendamergouw Ouderkerkerplas	WvdW WvdW RP
Groenpootruiter	1970-2007 (38)	11-4	25/3-28/4	8/4 9/4	Landje van Geijssel Lutkemeerpolder	GvD JvB
Visdief	1957-2007 (51)	7-4	27/3-18/4	3/4 9/4 9/4	Ouderkerk a/d Amstel Uitdam Landje van Geijssel	JvR FV WvdW
Zwarte Stern	1962-2007 (40)	28-4	16/4-10/5	14/4 23/4	Kinselmeer Botshol, Fort	HB/WS MC
Zomertortel	1959-2007 (49)	3-5	24/4-12/5	5/5 10/5	Landje van Geijssel Diemerpark	KJ BDT-1
Koekoek	1957-2007 (51)	22-4	15/4-29/4	10/4 19/4	Brettenzone Vijfhoek	PT MA/PeB
Gierzwaluw	1958-2007 (50)	19-4	13/4-25/4	13/4 14/4	IJburg Kinsel	HB/RB HB
Oeverzwaluw	1960-2007 (43)	14-4	31/3-28/4	30/3 5/4	Amerikahaven Diemerpark	FN RB
Boerenzwaluw	1955-2007 (52)	1-4	24/3-8/4	27/3 28/3	Halfweg, Batterij IJburg	RR RB
Huiszwaluw	1959-2007 (48)	20-4	6/4-4/5	12/4 13/4	A'veense Poel IJburg	EdB/RivD HB
Gele Kwikstaart	1957-2007 (49)	31-3	18/3-13/4	29/3 4/4	Schinkelbos Marken	RN WS
Nachtegaal	1957-2007 (51)	16-4	11/4-21/4	14/4 14/4 16/4	Diemerpark, ARK-zone Vijfhoek Diemerpark	RvB/WS RvB HB
Blauwborst	1982-2007 (26)	24-3	15/3-2/4	14/3 15/3 15/3	Diemerpark Diemerzeedijk Brettenzone	EdB NZ PT
Zwarte Roodstaart	1962-2007 (42)	24-3	8/3-10/4	31/3 1/4	IJburg Overdiemerweg	RB MV

Soort	Periode berekening gemiddelde en bandbreedte (n=)	Gemiddelde	Bandbreedte	1e en 2e datum 2008	Locatie	Waarnemers
Gekraagde Roodstaart	1958-2007 (49)	16-4	4/4-28/4	8/4 21/4	Diemerpark Schinkelbos	DvdE/FvdL ED
Paapje	1965-2007 (36)	29-4	18/4-10/5	21/4 24/4	Schinkelbos A'veen, Elsenhove	BV/ED KJ
Tapuit	1963-2007 (43)	10-4	26/3-25/4	9/4 11/4 11/4	Aandammergouw IJburg Landje van Geijssel	FV EdB TM/WS
Sprinkhaanzanger	1963-2007 (40)	17-4	6/4-28/4	5/4 16/4	Westpoort, Verl. Middenweg Diemerpark	PT HB
Snor	1957-2007 (44)	15-4	6/4-24/4	16/4 18/4	Ouderkerkerplas Vijfhoek	PH/WS EdB
Spotvogel	1957-2007 (50)	8-5	2/5-14/5	23/4 25/4	Botshol, Kleine Wijde Kalfjeslaan/Kleine Loopveld	MC EdB
Bosrietzanger	1957-2007 (50)	5-5	25/4-15/5	29/4 1/5	Pieter Postsingel VTP Amstelgbrorie	TvD MC
Kleine Karekiet	1957-2007 (51)	27-4	17/4-7/5	20/4 20/4 20/4 22/4	Vijfhoek Asd.Bos, Koenenkade Asd.Bos, Tribunebos Vijfhoek	CK RH RH RoH
Rietzanger	1957-2007 (51)	11-4	31/3-22/4	18/3 31/3	Botshol Schinkelbos	MC JvdB/KJ
Grote Karekiet				29/5 21/6	Dijk naar Marken Marken	PaB MB
Braamsluiper	1957-2007 (51)	21-4	15/4-27/4	17/4 18/4	W.Fenengastraat Tropenmuseum	HP VM
Grasmus	1957-2007 (51)	22-4	15/4-29/4	19/4 19/4 20/4	Diemerpark Nieuwe Hemweg Diemerzeedijk	RB VH WS
Tuinfluit	1957-2007 (51)	21-4	15/4-27/4	20/4 22/4	Diemerzeedijk Schinkelbos	WS RB
Zwartkop	1960-2007 (47)	4-4	24/3-15/4	31/3 1/4	A'veen, KLM-hoofdkantoor A'veen, De Braak	RB AS
Fluiter	1959-2007 (43)	1-5	23/4-9/5	30/4 5/5	Asd.Bos, Bloesempark Westgaarde	KJ/RovD RA
Tijfjaf	1960-2007 (48)	8-3	24/2-20/3	23/2 29/2 29/2 29/2	Aziëhavenweg Schinkelbos A'veen, Jac.P.Thijsssepark De Hoge Dijk	TvD CK AS EdB
Fitis	1957-2007 (51)	27-3	19/3-4/4	23/3 23/3 26/3	Asd.Bos, Bloesempark Vijfhoek Diemerpark	EdV/PeB HB WS
Grauwe Vliegenvanger	1958-2007 (49)	5-5	26/4-14/5	27/4 10/5	Polder de Rondehoop Vijfhoek	FvdL RA
Bonte Vliegenvanger	1961-2007 (45)	28-4	19/4-7/5	22/4 4/5	Frankendael Muiden, De Krijgsman	RP WvdW
Buidelmees				9/4 14/5	Vijfhoek Vijfhoek	HB WvdW
Wielewaal	1957-2007 (47)	11-5	1/5-21/5	5/5 11/5	Vijfhoek Asd.Bos	NZ RH